

predsednik na ogled in poskušnjo postavili ravno iz Gradca prejeta mašino, s katero se turšica luši, in drugo, s katero se vsaktero žito za hrano živinsko zdrobljuje.

### Gospodarske skušnje.

*V moko zmlete kosti so dober gnoj:*

to je našim bravcem že dobro znano. V „Würzb. Wochbl.“ pa se berejo sedaj še sledeče skušnje: „Po košeni moki raste bolj mehka in žlahnejša trava, katero živina raje je kot drugo. — Če v jamico, kamor imamo vsaditi zelne ali repne sajenke ali flance, denemo eno žljico košene moke, jo s parstjo zasujemo in na parst vsadimo potem sajenke, bomo pridelali zelje in repo debelo in lepo. Ravno tako pomaga košena moka krompirju, le da se v jamo, kamor krompir sadimo, mora enmalo več te moke vreči.

*Červa se dá les obvarovati,*

ako se z verhnim koncem obrača za rabo. Dr. Fintelmann že 20 let to skuša; tudi Thaer poterjuje to. Hrastovo deblo, na katerem je podoba njegovega očeta Albrehta Thaer-a stala, je červ jedel; berž pa ko je deblo obernil z zgornjim koncem doli v zemljo, je nehala červojedina.

### Iz natoroznanstva.

#### Od vremena.

(Dalje.)

Nekterim se čudno zdí, kako da se zgoščeni soparji v zraku zderžati morejo, in kako je to, da se na nebu megle prikažejo, sčasoma pa spet zginejo. Rekli smo že, da soparji, ko se zgosté, niso družega kot mali vodni mehurčki, ki radi po vetru gredó. Če je pa v zraku prav mirno, se posedajo počasi, pa pridejo v gorkeje kraje, kjer spet nevidni postanejo, toraj jih ne vidimo na tla priti, — in tako se sčasoma megle pogubé. Utegne pa tudi veter bolj suhi in gorki zrak v megle zanesti, ki zgoščenim mehurčkom spet toliko gorkote daje, da se zamorejo kot nevidni soparji zderžati. Pravijo takrat, da veter megle suši.

Megle se nam kažejo v raznih podobah. Že to dela razloček med njimi, da so ene drugači obsijane kot druge.

Nekaj jih plava sila visoko, so kaj tanke, bele, stegnjene in pernate. Nižej ostanejo kupate, pravijo jim kopjé; viditi jih je kakor da bi bile okroglati sneženi hribje. Velikokrat se proti poldne naredé, kadar nar več soparjev kviško gré, proti večeru se pa razjasne, ker se posedajo v gorkeje, nižje kraje, in se stopé, da jih viditi ni. Zginejo pa le, če zrak ni soparjev sit. Ako pa južen veter s soparji nasiten zrak donša, se ne pogubé, temveč gosteje in černeje postajajo.

Zdaj se spodej bolj poravnajo in čez in čez temne postanejo: pravimo jim deževne megle. Obetajo dež. Ko se vodni mehurčki bolj in bolj zgosté, postajajo debeleji, ker se jih več sprime, toraj so težji, se posedajo in eden družega požerajo; delajo se kapljice, ki na tla leté: pravimo, da dež gré.

Dež. Kako da se dela dež, smo ravno slišali. Ozrimo se pa še po svetu, da vidimo, kako po unajnih deželah dež gré. Na Angležkem, na zapadnih bregovih francozke dežele, v Belgii in Holandii in pa v Norvegii imajo posebno jesenski dež. Na Nemškem, v zahodnih renskih krajih, v Danii in Švedii pa imajo poletnega. Poletnega dežja pa pomanjkuje na južno-vzhodnem Francozkem, na Laškem, v južni Portugalii in sploh po vsih južnih krajih Europe, ki so blizo Afrike.

Kolikor višji je kraj nad morjem, toliko več dežja ima. Hribje delajo, da se zgostujejo soparji, ki jih veter do njih donša, toraj je na visokih gorah in planinah toliko

dežja. Število deževnih dni naraša od juga proti severju. Če se število počez vzame, pride v južni Europi na leto 120 deževnih dni, v srednji Europi 146, v severni pa 180. Toraj v južnih krajih bolj poredkoma dež gré; toda, kadar gré, je močnejši. — Dalje pa, ko je od morja, bolj pojema množina dežja in število deževnih dni. V Petrogradu jih pride na leto 168, v Kazanu 90, v Jakučku pa le 60 deževnih dni. — V spodnih južnih krajih med vračnikoma, kjer vedno pasát veje, je nebo večidel jasno. Kadar je sonce na nasprotni strani pasú, pride malokdež dež, s soncom gré dež iz ene pole na drugo. Ko sonce pride nad glavo, se zrak na subem zlo ogreje, letí kviško ter močno deževanje nastopi. Drugo polovico leta je pa nebo jasno, zrak je suh. — Humbold je popisal deževno vreme, kakoršno je v zgornjih krajih južne Amerike. Od decembra do februarja je zrak suh, nebo jasno. Mesca marca (sušca) peša pasát, zrak vlažen postaja, nebo se pomrení, pa je vse mirno. Proti koncu marca se začenjajo plohe, prihajajo popoldne, ko je naj večja vročina. S koncem aprila se pa pravi polivaki začno. Nebo se skrije za rujavimi meglami. Vsak dan gré dež od devetih dopoldne do štirih popoldne. Ponoči je večidel lepo jasno. Terpi pa ne povsod enako dolgo, po tri ali po pet mescev, kakor je kraj. — Precej deleč na obe strani okoli pasú v kalmih, kakor se krajem pravi, pa ni rednega deževanja. V tih krajih napravita pasata, ki prihajata od tečajev, juternik pa je tako slab, da ga ni kaj čutiti, ker zgreti zrak hitro kviško gré. Veliko soparjev se vzdigne v zrak. Skorej vsak dan pridejo močni polivaki. Jasno je ko sonce gori gré. Proti poldnevu se pokažejo megle, zmiraj debeleji in černeji postajajo, med vetrovem puhom in treskanjem se zlivajo. Zvečer se pa spet zjasni. (Dalje sledí.)

### Starozgodovinski pomenki.

Cvetlica Lotos in njeni pomen na noriških rimskih kamnih.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Dalje.)

Višnu — Indra pa se tudi velí Pagašasana, temperator, in Dagadi <sup>1)</sup>, aura, halitus, aer, in s tema imenomata se ujemata severno-slovenski Pogoda (od pogoditi, temperare, placare) in Dogoda. Severno-slovenski Pogoda je torej Višnu — Indra — Pagašasana, in za to božanstvo ga spet spričujejo njegove lastovitosti: meresčevo obličje, rog obilnosti, sončni žari in pa napisi na njegovi podobi, iz katerih se vidi, da je bil varh poljodelstva, živinoreje in ribstva <sup>2)</sup> (primeri Višnu-ta v ribo-avaturi (Matsja avatara) z meresčevo glavo, v varaha-avaturi Višnu — Rama-ta s plujnim železom, in Višnu-Kršna-ta s priimenom Govinda, boga pastirstva). Prav je toraj pisal Dlugosz: „Častili so ga (Poljci) za boga ugodnega vremena (temperies) in ga v svojem jeziku imenovali Pogoda, kakor delitelja dobre sape“. Vse te oblike Pogoda, Podaga, in Dagoda so torej spričane, prva pomeni temperator, druga Iris od doga, z reduplikacijo podoga (primeri gost in pogost = torišče, Gau) in tretja Dagoda je indiška dagadi. Da je prvotni pomen besede goditi „quiescere“ in „ludere“ pozneje postal, bomo se na drugem mestu prepričali.

Višnu-tu pa se tudi pripisuje junaško delo, da je kot Herkul premagal meresca <sup>3)</sup> in to basen nam je zapisal Suidas <sup>4)</sup>, kar je znamenje, da so jo tudi Noričani poznali.

<sup>1)</sup> Amarasinha 41, 53.

<sup>2)</sup> Glej Mone „Gesch. des Heid. im nördl. Europa“ I. 204.

<sup>3)</sup> Creuzer „Symbol.“ I. 647.

<sup>4)</sup> Njegove besede se glasijo takole: Berunium nomen oppidi: Norici sunt populi, apud quos vastae molis aper, divinitus imis-